

נדר היום לנדר וכן חפץ כפי ואינו כן אין ללמוד דבר זה מזה כנזל לדעתיו ח"ו הוא כשגגה היוצאה מלפני השליט :

עוד כתב הר"ב מ"ל וז"ל ומ"ש בסוף דבריו דאסורה לנאת בשבת בפילה נכרית א"כ הוי עינוי הוא טעות גמור וק"ל אשה שגדרה לגלח ראשה אם חפר הבעל עיין פ"ד דנזיר דף כ"ה דאמרין דלת"ק כיון דאופשר לא בפילה נכרית לא הוי כיול עכ"ל י"עש וקנה מ"ש בתמילה בפילה נכרית וכו' דהוא טעות גמור וק"ל לנז"ד הקל לא הכימותי מהו הטעות שטעה דהלא הדין דין אמת שאסורה אשה לנאת בפילה נכרית לר"ה כמ"ש הרמב"ם בפ"י דשבת דין ז' י"עש ולא אמרו ז"ל דמותר לנאת בפילה נכרית רק לחצר שאינה מעורבת כמ"ש הרמב"ם שם באותו פרק דין ח' שהתיר זה ר"י שלא תתנגד על בעלה ופסקו מרן כמ"ש א"ח סי' ט"ז דין יח י"עש וכיון שכן יפה כתב הר"ב לית יעקב דכיון דבשבת אסורה לנאת בפילה נכרית א"כ הוי עינוי נפש האחר יאמר אי אופשי באשה רגולתית ואמאי אמרו דאם נזרק עליה אחד מן הדמים דלא יפר לה הלא יפר לה להצילה מן התגלח כי מאי אמרת דלא יפר כשום תגלחת דהלא אופשר בפילה נכרית כדמתירן הש"ס שם במס' נזיר דף כ"ח ל"ס ת"ק דהלכתא כוותיה הלא כיון דבשבת אית לה עינוי כנזל דלא אופשר בפילה נכרית א"כ כן יפר אלא וראי מזה הוכיח במישור הר"ב בית יעקב דלא הוי עינוי נפש השום אותו וזמן חפץ שתצא לר"ה בלא פילה נכרית דכיוול דכוליה יומא הוא דהוי כיוול י"עש ומהו הטעות שטעה ודברוק כנז"ל דהטעיות הוא דהלא למה התייר לנאת בפילה נכרית לחצר שאינה מעורבת חפשי שלא תתנגד על בעלה א"כ גם כר"ה יתייר לה ג"כ מהך טעמא לא מאי אית לן למימר דבר"ה ליכא הך טעמא דמאן תתנגד רק בהיותה עומדת בחצר וא"כ הרי זה עצמו הוא הטעם דלא מיקרי עינוי כלל בעת צאתה לר"ה כיון דאין שם עינוי נפש עוד אופשר לומר בדרך דוחק דהטעות הוא דכיון דפסק מרן בשולחן הטור א"ח שם סי' ט"ז דין יח וז"ל והשת' דלית לן רשות הרבים גמור הוי כל רשות הרבים שלנו כרמלית ודינו כחצר שאינה מעורבת ומתיר עכ"ל וכיון שכן שאין לנו רשות הרבים גמור א"כ איך כתב דנקרא עינוי נפש לה דאינה יכולה לנאת לר"ה בפילה נכרית הלא אין לנו עתה ר"ה וכל זה דוחק גדול דמתני' איירי בכל ענין ובכל מקום ואפי' שיתצא ר"ה כמו ששמעתי שיש בחזנים שוק אחד הנקרא רומיל שטוקעים בו בכל יום ס' ריבוא ואין לפרש דהטעות הוא דכיון דאופשר לא בפילה נכרית אין זה עינוי נפש ולשמא תצטרך לנאת לר"ה בשבת לא חיישינן דאופשר שלא תצטרך לנאת הא ליתא דהלא אסרו ז"ל באסרה הכאת פ' עלי יפר שמא תצטרך ליהנו המנואפילו אינו חסוני ואף אם אין פרנסתו גממו וביין כמ"ש בפ"ב דנדרים דין ח' י"עש והלא כמי ניוחם שמה תצטרך לנאת לר"ה וכנז"ל (תמיהא על דברי הרב בית יעקב דקט' ופ"ד אהר"י) ולע"ד ק"ל על הר"ב בית יעקב כי דבריו מתירי אהר"י דהוא ז"ל אמר לביול מזה דמסוביא דנזיר מוכח דאפי' ביול פורתא מיקרי כיוול דלכן אמר ת"ק דוקא טורק עליה א' מן הדמים דאין מותרת לשית' יין וכו' לכן לא יפר לה הא אם לא נזרק עדין עליה א' מן הדמים אעפ"י שכבר נשחטו הקרבנות דהוי כיוול פורתא דמפר לה וזה פשוט אלא שהוא ז"ל כתב דלא פסקו ז"ל בהך מסוביא דנזיר רק כמסוביא דנדרים דקאמר לא תרחץ היום וכו' י"עש ואין כתב שם סמך ונראה דהטעם דלא חייש ת"ק חפשי שאינה יכולה לנאת לר"ה בפילה נכרית בשבת חפשי שהוא כיוול פורתא דהלא איך נפרש כמסוביא א' וכס' ת"ק עצמו דבר והפכו דחייש לביול פורתא ולכן נקט נזרק עליה וכו' לא יפר ולא חייש לביול פורתא כשטעה שתצא לר"ה ובוראו כי דברי הר"ב בית יעקב דרפסי אינרי ח"ו וקטו דבריו אהר"י וז"ל לע"ה אין שם טעות כי לע"ד לא הבנתי וגם הר"ב מ"ל למה לא הקשה לו הקדוש קושי' לומת' דדוחק לומר דהו הטעות שכתב דהלא הו' לרמוז רמז כחורה של מהל' לשחת בקינור כי דבריו פתרי אהר"י וא"מ כבר כתבתי לעיל

כי אפילו דנימא דת"ק חייש לביול פורתא מ"מ בהך מלתא דשלא תוכל לנאת בשבת בפילה נכרית לא נזקקו עינוי כלל כיון דהיו שם טעם דתתנגד על בעלה כנז"ל ומ"ש עוד הר"ב מ"ל אשה שגדרה לגלח ראשה וכו' דאופשר לה בפילה נכרית כנז"ל כונתו להשיב עוד על הר"ב בית יעקב שכתב וז"ל גם יש ללמוד דין חדש מן הגמרא דאמר דגילוח שצירה הוי עינוי נפש דאמר אי אופשי באשה רגולתית ור"ה (נז"ל ות"ק) סבר דאופשר בפילה נכרית א"כ הוכח דלא משתמשא בפילה נכרית הוי תגלחת עינוי נפש ותמיהני על הפוסקי' שלא הזכירו דין זה דאם נדרה לגלח שצירה הוי עינוי נפש וכו' דמסתמע דאף לת"ק דהלכה כמותו דוקא בפילה נכרית הא לאו הכי הוי עינוי נפש עכ"ל ועל זה השיבו הר"ב מ"ל וכתב דזה דאשה שגדרה לגלח ראשה אם חפר הבעל עיין בפ"ד דנזיר דף כ"ה דאמרין דלת"ק כיון דאופשר בפילה נכרית לא הוי כיוול עכ"ל ורמזנו לומר דאין קושיתו של הר"ב בית יעקב קושיא כיון דההלכה כת"ק וכו' ואיניאומר דאחר המחילה כדת מהר"ב מ"ל הלא הר"ב בית יעקב תירץ זה בהדיא וז"ל וצריך לומר דת"ק סבר דכיון דאופשר בפילה נכרית אע"פ דלית לה פילה נכרית לא הוי עינוי נפש כלל אפילו לית לה שצירות עכ"ל הרי להדיא שהרב עצמו תירץ הקושיא ומה חידש לנו הר"ב מ"ל מאחר כי הוא ז"ל מן המערכה בא שכבר שקל ומדד כל דברי הר"ב בית יעקב באופן כי כל דברי הר"ב מ"ל נל"ע :

והנה

בתירוק הנזל שהשוונו הר"ב בית יעקב והר"ב מ"ל לע"ד איכא למשדי ביה נכדא דאופן תירוק הנזל לא הבנתינו לע"ד דהלא הדין נוטה דאפי' דאופשר בפילה נכרית אם דרך האשה היא לא משתמשה בפילה נכרית כמו ששאל הר"ב בית יעקב והמ"ש שם במס' נזיר ל"ס ר"מ דפילה נכרית איירי דוהמא לא כיוחא ליה אמתת ת"ק ס"ל דאין אומרים כן בכתמא רק כיון דאופשר בפילה נכרית לא יחוש להפר בעד התגלחת אבל אכן דשלינן באשה שגדרה כל הימים שלא תשתמש בפילה נכרית מטעם דמאזי לה וכמ"ש במ"ש ה"ד ו' דמסכת שבת י"ן משל חבירתה אפי' דמאזי לה ופי' הת"ט בשם הרמב"ם דשמא יש לה לחבירתה בראשה חולי הנקרא חולי השועל והוא מריטת השער וכיוצא בזה עכ"ל וכיון שכן הוא עינוי נפש גמור לה ומה טעם לא ביארו הפוסקים ז"ל אם יכול להפר לה בעלה כגון דא או לא כיון דלא יושעיו טעמא דאופשר לה בפילה נכרית כיון דלדידה לא כיוחא לה והראיה על זה כפי עכ"ד מהא דתנן קונם פירות חסוני זה יבלי אינו יכול להפר דיבא לה מאחר ואם אין פרנסתו אלא ממנו יפר ואמרו הש"ס כיון דברי' ר' יוסי אבל רבנן אמרו כל נדרים חפר לה חזן וכו' ופסקו כרבנן מרן בש"פ סי' רל"ד דין ס' אלא שחלקו הטור והרמב"ם עם הרמב"ם דלהרא"ש והטור חפר לה משום עינוי נפש ולהרמב"ם חפר מרן דברים שבינו לבינה י"עש דאפילו שאינו חסוני ואין פרנסתו ממנו יפר לה למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה והרי להדי' דאפילו דאופשר שלא תצטרך לו לעולם כיון דאינו חסוני ואין פרנסתו ממנו ואין כאן עינוי אפי' יפר מכ"ש בנדרן הזה שהיא יסלה עינוי נפש בתגלחתה דאין רצונה להשתמש בפילה נכרית משום דמאזי לה כנז"ל וראי דהדין נוטה דיפר לה או מטעם עינוי נפש ל"ס הטור ואביו הרא"ש ז"ל והרי זה עינוי גמור לה ואז מטעם דברים שבינו לבינה ל"ס הרמב"ם שגם הכא כשתהיה מגולחת ולא תוכל להשתמש בפילה נכרית כלל משום דמאזי לה ותתנגד עליו והוי כמו נדרה מחכול וקישוט כמורע ואינו חולק על רבותי ח"ו לומר דהדין יהיה דאשה שגדרה לגלח ראשה ואינה רגילה להשתמש בפילה נכרית דבעלה יפר לה מאחר כי הנאזנים הנזל הר"ב בית יעקב והר"ב מ"ל דנו שלא יפר לה ושורש דין זה פסקו הרמב"ם שם בפ"ד דהל' נזיר דין יז דאעפ"י שערין לא בלחה אינו יכול להפר הרי להדיא דאינו מפר חפשי הגילוח כס' ת"ק וטעמא משום דאופשר בפילה נכרית וסתמו דברייהם ז"ל דהדין כן דלא יפר לה בכתת ואעפ"י שאופשר שהיא דרכה שאינה משתמשת בפילה

בפאה נכרית משום דמאס לה אלא נעמנו של דבר אנו עמל
 ילמוד אנו נדון ולכאורה נלע"ה להפך כנול . ואפשר לומר בדרך
 דוחק דכמו דאמרין בנדרים הלך אחר לשון בני אדם הן נמי נימא
 בנדרים הלך אחר דרך חכמי בני אדם וכיון דחבא דמאס רגילות
 להשתמש בפאה נכרית לא הוי עינוי והוא בטלה דעתה וצניעות
 אינו נקרא עינוי כלל אלא כל אדם ולא יכר לה . אבל התם בנדרים
 מפורסם פ' כיון דדרך כל אדם לשאת ולתת יחד על הן יכול להפרי
 לה ואפילו שאריות פלוני אית' חנוני ונאס און פרנסתו רמזו כנול :

גם קלוג' בדברי הר"ב בית יעקב שכתב שם וזל וא"כ כיון
 דאפשר בפאה נכרית לא הוי עינוי נפש כלל ואפילו לית
 לה שערות א"כ ליכא למשמע מזה מ"ש בבליין של הנמרא וזל
 מכאן היתר לשערות שהנשים נשואות נזהרין בראשיות ולפי מ"ש
 לא נשבע מכאן היתר עב"ל . דלע"ד לא הכינוי דאין הכוונ
 דבר זה כנול הלל לצוה כינא דמכאן יש החר כמ"ש בבליין
 דמיקראמר בש"ס ולת"ק איפשר בפאה נכרית הוי מזה נאמנ
 להדיא דמותר לנשים נשואות לתת שערות בראשיות אלא דאמ
 אומרים דלענין עינוי נפש לא הוי התבולת עינוי כיון דאפשר
 לה בפאה נכרית ולא יכר לה באופן כי דברים אלו נל"ע . אין

שיהיה שמענין מכל האמור לעיל דאשה שנדרה נדרי עינוי נפש
 לפי שעה וכיוצא באופן שאינו עינוי יום גמור במחלוקת הדבר שנוי
 דלדעת הר"ב מ"ל אפילו עינוי נפש פורתא מיקרי עינוי נפש ומפר
 לה . ולדעת הר"ב בית יעקב לא מיקרי עינוי נפש ואינו יכול
 להפרי לה רק בעינוי יום שלם . ויש לי להביא קצת ראיה להר"ב
 בית יעקב ממ"ש בש"ס במס' נדרים דף פ' ע"ב על הך דאס לא
 ארצן היום שהוא עינוי נפש והקשה מיהך דאפילו שאסור כבול
 און עינוי כרת אלא באוכל ושותה וכו' יע"ש . הרי שרינו עינוי
 זה לעינוי דיהך והתם הוא עינוי דבוליה יומא כמדי . ואפשר
 אעפ"י שציל תירצו ביד סברת הר"ב בית יעקב על מה שהק'
 לו הר"ב מושנה למלך כנול מ"מ הדין נוטה כפי עב"ד דהב"ר הר"ב
 מ"ל דהן פסקו זל כשמואל דכל נדרים הוא מפר לה והנול ואני עמי
 אינו כדאי להכריע לענין דינא והדבר הזה יתברר על פי בעלי
 ההלכה ה' :

הורנו לענין דידן בדבר שיש בו קצת עינוי כגון נדון של
 מוהר"ם הנול שנשבעה שלא תאכל בשר זה ושכניה
 שבעה על שבעה מוהר"ם דהן דיופרי לה ודי בחפיה אחת
 ויפה דן מוהר"ם מוכן בנדרן דידה ואפילו ל' האונות והיו
 שנפשו שהיא מצטננת על אותה חתיכת בשר אם לא יאכלנה
 והיו עינוי נפש ודאי ומפר ואפילו שיהיה בלשון שבעה כנול .
 אמנם הר"ב כנה"ד דימה נדון מוהר"ם מוכן לנדרן האונות שחול'
 איידו בדבר שאינו מצטננת רק קצת עינוי מולא פי' מוהר"ם
 מוכן להדיא דאיידי במצטננת עליה ועל כן כתב הר"ב כנה"ג
 שם בס"ק דרמלשון הזה של מוהר"ם מוכן כראה דבעל יכול
 להתיר שבעה אשתו אבל בתשובת וכו' כנול כשאלה דרמזו לומר
 דמתא' מוהר"ם מוכן כראה דבעל יכול להתיר שבעה אשתו פי'
 בכי האי גוונא דאינו עינוי נפש גמור אלא קצת עינוי נפש אבל
 בתא' האונות כתוב להפך כי אין השבעות דומות לנדרים ואין
 הבעל יכול להפרי השבעה ר"ל דוקא בכי האי גוונא דאינו עינוי
 נפש גמור כגון שלא תדבר עם שכנותיה אבל אם היה נדר היה
 יכול להפרי אפי' בכי האי גוונא וכנול ונמצא דברי מוהר"ם מוכן הפך
 דברי האונות ואח"כ כתב דאפשר להשוותם והיו שנה'
 דלשון שבעה שכתב מוהר"ם מוכן לאו דוקא אלא הוי האילו אמר
 נדרה וכו' וא"כ אחי שפיר בסברת האונות זה היינו יכולים לפרושי
 בדברי הר"ב כנה"ג מפני קושיה מרן השאל זנו ומ"מ מירי דוחק
 לא ינא דבשיטות לשון של הר"ב כנה"ג לא תמצה הכי לא תמצה
 שהבין הדבר כפשוטו דלס' האונות אין הבעל יכול להתיר שבע'
 אשתו אלא דוקא בנדרים ולזה הקשה בפשיטות למוהר"ם מוכן
 כנול . והדאיה על זה דאס הר"ב כנה"ג כיון למה שפירשתי אני

הול' לפרט דבריו אבל הוא סתם ואמר שבעה אשתו סתם והיו
 כלל ועיקר . ויתו דא"כ הול' לפרושי דברי האונות שכתבו ובענין
 אחרים דהיו בדברים אחרים . וזה בהם קצת עינוי נפש כמ"ש הני
 הדיוט לציל וא"כ לא היה חקקה מירי על מוהר"ם מוכן והנול
 ואחרבא הוא זל פירש דענינים אחרים היוו דברים שבינו לבנינו
 דרפוי זה קשה מה שדקדקתי אנו לציל על זה דא"כ אין מוכן הפסק
 דין של האונות . אין שיהיה הוצא מכל הנול דברי האונות
 וגם דברי מוהר"ם מוכן דדקדקו ודיו והפרי הר"ב כנה"ג יש לנסב
 בדרך דוחק כנול ומ"ש הר"ב כנה"ג בס"ק כ"ד במה שבי' דברי
 האונות ז"ל כמו שדקדקתי לעיל :

ביענה חל עליו לבאר מה שייצטו לעיל לבאר דברי
 מוהר"ם מוכן דהנה הוא זל דקדק ממ"ש רש"י זל שם
 במס' שביעות דף כ"ז ע"ב כה"ה חל תול' דהרבה דהב"ר דאס
 נאכל על שבעה הראשונה חלה שביעה שניה והשם דהב"ר שוקק
 הנדר דר' יעב"ש ומשם הוציא דין זה דאשה שבעה שבעה על
 שבעה כנול דהיינו שיהיה אחת לשבעה שבעה שבעה שבעה
 מוהר"ם מוכן זל אף האלפין לא הביא כל זה גם בכתב' לא
 סידר רק שתי שבעות שבעה שבעה . וכל ותימא למחוק כל זה מהש"ס
 ומתני' אכן יש לישב ואין למחוק כלום רק שגמר שדקדק זל
 ס"ל דלית הלכתא כרבא בזה מדקדקת הב"ר ליהא כהני ליהמי
 שגדרי' כוונות וכו' ודחה בנמרא דהי' השניא וכו' ודחה ליה
 לית הלכתא כותיה וכו' איתא בהמה דוכתי אף נדון לישב למה
 נקט מהני' שבעה וז"ע מצתה לפי האלפין אפילו אם חכם מתיר
 את הראשונה לא חלה שניה דכיון דנאזה רפוי לבטלה לא חילת
 לעולם אכן בס"א הביא דין זה וכן גמ' המזמזמי פסק כרבא בסוף
 כ"ו דה' שביעות עב"ל . והנה במ"ש דהר"ף לא גרס וכו' ותימא
 למחוק וכו' הן כתב הר"ן בשביעות דף ש"ג ע"א יע"ש ומיקרא
 קלוג' דהרב רביהם משמע דתימא למחוק הא אילו אמר מחקים אתי
 שפיר הלא יצדיק קשה אף שנמחוק כל סוגיא הלא שביעות מ"מ
 סוגיא אחת איתא התם בנדרים דהביא דארי רבא ולקמן יתבאר
 בע"ה ומה יענה בה הר"ף . (ז"ע בדברי הר"ן דף ש"ג) ועל
 דברי הר"ן קלוג' דכתב וזל לא יצא למה השמיטה הר"ף ואולי
 מפני שאינו גורם במשנתו הק שבעה ג' אף בעמא לא היה
 איפשר שיצוהו האו דמיקא משבעה ב' דלנפח אינטיק לומר
 דאינו חייב אלא אחת ולמחר מינה נמי דלא אוכלנה לא אוכל
 מיחייב תרתי עב"ל דקשה לי טובא דהלא מדמיקא דשבעה שניה
 לחוד אף שלא לנחם במתני' שבעה ג' שפיר מיקנין הלכתא דרב'
 וכמ"ס התוס' זל שם כה"ה חל תול' והביאו פי' הקונטרס דהר"ף
 הוא משבעה ג' ודחו אותו מאניא בנדרים דף ז' ע"א דהתם לא
 תני שבעה ג' ודיקן מולא תני חייב אחת וכו' ואחא אינו חייב לא
 אחת משמע חובא הוא דליכא הא שבעה איכא וכו' וכן הר"ש
 שם בשבעה דף כ"ג ע"ג הביא מדיוק זה הלא משבעה ג' יע"ש
 ותימא על הר"ן אף לא זכר סוגיא הדיא הנדרים וא"כ דברי הר"ן
 ז"ע . ומ"ש עוד מוהר"ם מוכן דעמנו של הר"ף שלא פסק כרבא
 הוא מטעם דרמי הנ"ל הכי השתא וכו' כהר כתב הר"ן זל שם דיוק
 הכרח מזה דהלא כונת הש"ס היא לומר אי מהא לא תשיגיניה
 יע"ש . איבאר דאידמו דברי רבא בשתי סוגיות הבא בשביעות דף
 כ"ז ע"ב וגם שם בנדרים דף ז' ע"א והנה ב' דתת דהיה דהכא
 אינה כדחיה דהתם וכבר התוס' אאירנו בדבר זה שם בשביעות
 בר"ה הכי השתא וכו' יע"ש :

ואני הצעיר נל"ע טעם להר"ף למה דמה דברי רבא יצין כי
 טעם הנול הוא קלוג' כנול והוא דאמרין בתוספתא
 דשביעות פ"ב דף ש"ז ע"ד זל שבעה שלא אוכל ושלא אוכל אינו
 חייב אלא אחת שלא אחר אלא לזרו את הראשונה שבעה שלא
 אוכלנה ושלא אוכלנה אינו חייב אלא אחת שלא אחת את האחרונה
 אלא לזרו את הראשונה עב"ל . מדפוש ביידיהתא להדיא רשכ'
 שניה היא שבעה וירוחן דהי' להדיא דאית' כרבא דאילו לרב' חובא
 ה' :